

OLIMPIADA „LECTURA CA ABILITATE DE VIAȚĂ”

Etapa locală

14 februarie 2026

NIVELUL 2, clasele a XI-a și a XII-a

Varianta 1

Înainte de a răspunde la cerințele formulate, citește cu atenție precizările de mai jos.

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- În cazul subiectelor care presupun încadrarea într-o limită de rânduri, vei numerota fiecare rând pe care îl vei scrie.
- În cazul cerințelor în care limita maximă de rânduri este precizată, nu se vor lua în considerare rândurile excedentare.
- Timpul de lucru este de trei ore.
- Se acordă 10 puncte din oficiu.

Citește cu atenție textele, apoi cerințele, și răspunde, pe foaia de examen, la fiecare dintre acestea.

SUBIECTUL I

40 de puncte

UN VEAC DE SINGURĂTATE

de Gabriel García Márquez

Scăpând, măcar pentru moment din mrejele imaginației sale, José Arcadio Buendía restabili repede ordinea și munca, și singura fantezie îngăduită a fost eliberarea păsărilor care, de la întemeierea satului însoreau zilele cu melodiile lor de fluier, și înlocuirea lor cu ornice muzicale în fiecare casă. Erau niște orologii încântătoare, din lemn fasonat, pe care arabii le schimbau pe papagali și pe care José Arcadio Buendía le sincroniză cu atâta precizie încât, tot la jumătate de oră, satul întreg se însenina la acordurile aceleiași melodii, care se desfășura progresiv până la culminarea, într-o amiază exactă și unanimă, marcată de terminarea valsului. Tot José Arcadio Buendía a fost cel care, prin epoca aceea, a hotărât ca străzile satului să fie plantate cu migdali în loc de salcâmi, și care a descoperit, fără să-l fi dezvăluit vreodată, modul de a face nemuritori acești pomi. Cu mulți ani mai târziu, când Macondo nu mai era decât niște barăci de lemn cu acoperișul din tablă, pe străzile cele mai vechi mai dăinuiau migdalii, ciopârțiți și plini de praf, însă nimeni nu mai știa atunci cine i-a sădit. În timp ce tatăl său făcea ordine în sat și mama consolida patrimoniul familiei cu minunata ei crescătorie de cocoșei și peștișori de zahăr, care de două ori pe zi porneau din casă, înfipti în bețișoare din lemn de kapok, Aureliano petrecea ore îndelungate în laboratorul părăsit, inițiindu-se, prin propriile lui cercetări, în meșteșugul aurăriei. Crescuse atât de mult încât hainele pe care i le lăsase fratele lui nu-i mai veneau și începuse să le ia pe ale tatălui său, însă Visitación trebuia să-i croiască fel de fel de pliuri la cămăși și la pantaloni, deoarece Aureliano nu moștenise corpolența celorlalți. Adolescența îl făcuse să-și piardă suavitatea glasului și-l apucase taciturn și iremediabil solitar, redându-i în schimb acea strălucire intensă pe care o avusese în priviri, la naștere. Dedicându-se în întregime experiențelor de aurărie, abia dacă-și părăsea laboratorul pentru masă. Preocupat de caracterul închis al fiului său, José Arcadio Buendía îi dădu un rând de chei ale casei și ceva bani, socotind că, poate, avea nevoie de o femeie. Aureliano își cheltui însă banii pe acid clorhidric pentru a prepara apă regală și, ca să le înfrumusețeze, înmuie cheile într-o baie de aur. Extravaganțele lui abia dacă erau comparabile cu acelea ale lui Arcadio și ale Amarantei, cărora începuseră să le crească dinți noi, dar care continuau să umble toată ziua agățându-se de straiile indienilor, neclintiți în încăpățânarea lor de a nu vorbi spaniola, ci limba guajiră. „N-ai de ce să te plângi, îi spunea Ursula soțului ei. Copiii moștenesc nebuniile părinților lor.” Și în timp ce ea se plânga de

nenorocul ei, convinsă că excentricitățile copiilor ei nu erau mai prejos decât o coadă de porc, Aureliano îi aruncă o privire care o scufundă în incertitudini.

— Va veni cineva, prezise el.

Ca întotdeauna atunci când rostea o prorocie, Ursula încercă să-l dezarmeze cu logica ei de femeie gospodină. Era foarte firesc să vină cineva. În fiecare zi treceau prin Macondo zeci de străini fără să trezească neliniște și fără să se anunțe în vreun chip secret. Însă, în pofida oricărei logici, Aureliano părea sigur de presimțirea sa.

— Nu știi cine va fi acela, zise el stăruind. Dar oricare ar fi, este pe cale să sosească.

În duminica următoare sosi, într-adevăr, Rebeca. Nu trecuse încă peste unsprezece ani. Făcuse obositoarea călătorie de la Manaura cu niște traficanți de blănuri care avuseseră misiunea de a o preda, împreună cu o scrisoare, lui José Arcadio Buendía, dar nu putură explica precis cine era persoana care le ceruse acest serviciu. Nu avea alte bagaje decât o valiză cu îmbrăcăminte personală, un mic balansoar din lemn pictat de mână cu floricele multicolore, și un fel de săculeț din pânză gudronată care făcea un zgomot continuu de ciocnituri, în care transporta osemintele părinților ei. Scrisoarea adresată lui José Arcadio Buendía era scrisă în termeni afectuoși de către cineva care continua să-l iubească foarte mult în ciuda timpului scurs și a depărtării, și care se vedea silit, împins de cel mai elementar umanism, să-i trimită din milă pe această biată orfelină, părăsită în voia soartei, verișoară de al doilea cu Ursula și prin urmare rudă și cu José Arcadio Buendía, ce e drept mai de departe, deoarece era fiica celui prieten neuitat care a fost Nicanor Ulloa și a vrednicei sale soții Rebeca Montiel, pe care Dumnezeu i-a chemat în împărăția cerurilor, și ale căror rămășițe se anexează la această scrisoare pentru a li se da un mormânt creștinesc. Toate numele menționate, ca și semnătura din scrisoare, erau perfect lizibile, dar nici José Arcadio Buendía, nici Ursula nu-și amintiră să fi avut rude cu aceste nume, și nici unul, nici celălalt nu cunoșteau pe cineva care să poarte numele trimițătorului, cu atât mai puțin în îndepărtatul oraș Manaura. A fost cu neputință să se smulgă vreo informație suplimentară de la fetiță. De la sosire, ea rămase așezată în balansoarul ei sugându-și degetul mare și observând totul cu ochi speriați, fără a părea că înțelege vreun cuvânt din întrebările ce i se puneau. Purta niște vestimente în dungi, vopsite în negru, roase de uzură, și cizmulițe de lac, scorjite. Părul îi era strâns după urechi cu fundițe de panglică neagră. De gât îi atârna un guler cu desene șterse din pricina sudorii, iar la încheietura mâinii drepte avea un colț de animal, montat în aramă, care slujea ca amuletă împotriva deochiului. Tenul ei verzui, abdomenul balonat, pielea întinsă ca a unei tobe, toate acestea erau semnele unei sănătăți șubrede și mărturia unei înfometări mai vechi decât ea însăși, dar atunci când i s-a dat să mănânce a rămas cu farfuria pe genunchi fără să vrea să se atingă de ea. Au ajuns chiar să creadă că era surdă și mută, până în clipa când indienii o întrebară în limba lor dacă dorește puțină apă; ochii ei se înviorară ca și cum ar fi regăsit niște cunoscuți și dădu afirmativ din cap.

Rămase la ei, căci nu era altă soluție. Hotărâră să o numească Rebeca, după scrisoare, fiind prenumele mamei sale, și pentru că Aureliano avusese răbdarea să rostească în fața ei numele tuturor sfinților din calendar fără să obțină nicio reacție din parte-i față de vreun alt prenume. Deoarece, pe vremea aceea, nu exista cimitir la Macondo, fiindcă nu murise nimeni, ei păstrară săculețul cu oseminte așteptând să găsească un loc potrivit unde să le îngroape și, multă vreme încă, părinții Rebecăi încurcau casa, niciodată în același loc, cu clămpănitul și cârâitul lor de cloșcă.

A durat multă vreme până când Rebeca să se integreze în viața familială. Ședea în balansoar sugându-și degetul, în colțul cel mai retras al casei. Nimic nu-i stârnea interesul, afară de muzica ceasornicelor, pe care o iscodea la fiecare jumătate de oră cu priviri neliniștite, sperând parcă să o descopere undeva în văzduh. Timp de câteva zile, n-au reușit să o facă să mănânce. Nimeni nu înțelegea cum de nu murise deja de foame, când băștinașii, cărora nu le scăpa nimic deoarece umblau mereu prin casă cu pași tăcuți, descoperiră că Rebecăi nu-i plăcea să mănânce decât pământ umed din curte și plăcile din var pe care le desprindea de pe pereți cu unghiile. Era evident că părinții ei, sau cei care o crescuseră, o pedepseau pentru această deprindere urâtă, deoarece n-o făcea decât pe ascuns și-și dădea

seama că face rău, silindu-se să-și ascundă proviziile ca să le înfulece nevăzută de nimeni. De atunci o supuseră unei supravegheri neîncetate.

Răspândiră fiere de vacă prin curte și spoiră zidurile cu zeamă de piper, crezând că prin astfel de metode vor putea pune capăt viciului pernicios, dar ea dădu dovadă de atâta viclenie și îndemânare căutând să-și procure pământ, încât Ursula trebui să recurgă la mijloace mai drastice. Turna suc de portocale și revent într-un castron pe care-l lăsa descoperit toată noaptea, iar dimineața următoare i-o dădea s-o bea la micul dejun. Deși nu-i spusese nimeni că un astfel de leac era destinat în mod special să-i vindece pe mâncătorii de pământ de viciul lor, ea socotea că orice fel de substanță amară pe stomacul gol nu va întârzia să provoace reacția ficatului. [...]

Rebeca începu să dea semne de vindecare. Lua parte la jocurile lui Arcadio și ale Amarantei, care o primiră ca pe o soră mai mare, și mânca cu poftă slujindu-se cum se cuvine de tacâmul ei. În curând se văzu că vorbea castiliana la fel de curgător ca și limba indienilor, că era deosebit de îndemânatică și că intona valsul ceasornicelor cu cuvinte foarte drăguțe compuse chiar de ea. Toată lumea începuse să o considere ca făcând parte din familie. Manifestă față de Ursula o afecțiune pe care n-au avut-o niciodată propriii ei copii, o numea pe Amaranta surioară, pe Arcadio frățior, pe Aureliano unchi și pe José Arcadio Buendía bunic. Astfel că ajunse să merite ca și ceilalți numele de Rebeca Buendía, singurul nume pe care-l avu vreodată și pe care-l purtă cu vrednicie până la moarte.

A. (2 puncte: 0,50 puncte pentru fiecare răspuns corect)

Scrie, pe foaia de concurs, litera corespunzătoare răspunsului corect.

1. José Arcadio Buendía a înlocuit cu ornice muzicale

- a. păsările.
- b. papagalii.
- c. valsul.
- d. migdalii.

2. Aureliano a cheltuit banii primiți pentru

- a. cămăși și pantaloni.
- b. chei.
- c. apă regală.
- d. acid clorhidric.

3. Rebeca a reacționat la întrebarea indienilor rostită în

- a. portugheză.
- b. română.
- c. limba lor.
- d. italiană.

4. Rebeca avea interes pentru

- a. mâncare.
- b. muzica ceasornicelor.
- c. suc de portocale.
- d. zeamă de piper.

B. (4 puncte: 0,50 puncte pentru fiecare idee plasată corect)

Stabilește ordinea din text a următoarelor idei, apoi notează pe foaia de concurs doar cifrele corespunzătoare acestora, într-o casetă similară celei de mai jos:

--	--	--	--	--	--	--	--

1. Fetița prezenta semnele unei sănătăți șubrede.
2. Aureliano petrecea ore îndelungate în laboratorul părăsit, inițiindu-se, prin propriile cercetări, în meșteșugul aurăriei.
3. A durat multă vreme până când Rebeca să se integreze în viața familială.
4. Rebecăi nu-i plăcea să mănânce decât pământ umed din curte și plăcile din var pe care le desprindea de pe pereți cu unghiile.
5. Arcadio și Amaranta o primiră ca pe o soră mai mare.
6. Rebeca nu trecuse încă peste unsprezece ani.
7. În fiecare zi treceau prin Macondo zeci de străini fără să trezească neliniște și fără să se anunțe în vreun chip secret.
8. José Arcadio Buendía a fost cel care, prin epoca aceea, a hotărât ca străzile satului să fie plantate cu migdali în loc de salcâmi.

C. (16 puncte: 4 puncte pentru răspunsul corect la fiecare dintre cerințe)

Răspunde, pe foaia de concurs, prin enunțuri, la fiecare din următoarele cerințe:

1. Precizează numele, din text, al celui prieten neuitat și al vrednicei sale soții.
2. Notează denumirea localității de unde călătorise Rebeca.
3. Menționează motivul pentru care apropiații au crezut că fata este surdă și mută, când i s-a dat să mănânce.
4. Recitește următoarea secvență din text: „Rebeca începu să dea semne de vindecare. Lua parte la jocurile lui Arcadio și ale Amarantei, care o primiră ca pe o soră mai mare, și mânca cu poftă slujindu-se cum se cuvine de tacâmul ei. În curând se văzu că vorbea castiliana la fel de curgător ca și limba indienilor, că era deosebit de îndemnatică și că intona valsul ceasornicelor cu cuvinte foarte drăguțe compuse chiar de ea. Toată lumea începuse să o considere ca făcând parte din familie.”

Prezintă, în cel mult 10 rânduri, semnificația secvenței, evidențiind sentimentele fetei considerate parte din familie.

D. (18 puncte)

Redactează un text, de cel mult 30 de rânduri, care să reprezinte opinia ta referitoare la atitudinea Rebecăi: „Manifestă față de Ursula o afecțiune pe care n-au avut-o niciodată propriii ei copii, o numea pe Amaranta surioară, pe Arcadio frățior, pe Aureliano unchi și pe José Arcadio Buendía bunic. ”

În redactarea răspunsului tău, vei formula două argumente prin care să îți susții poziția față de atitudinea acesteia din final, cu raportare la reacția sa inițială.

SUBIECTUL al II-lea

30 de puncte

LECTURA ÎN ERA DIGITALĂ

de Adriana Moca (revista „Perspective”, 20 iulie 2021)

Odată cu era digitală, cărțile electronice au câștigat tot mai mult teren, această transmutație fiind considerată, în opinia lui Paul Cornea, „cea de-a treia revoluție pe care a traversat-o lectura”. Dispozitivele electronice de tipul Amazon Kindle sau Apple iPad sunt din ce în ce mai frecvent utilizate, în detrimentul tipăriturii. În 2004, Google Books a lansat proiectul de digitalizare a 15 milioane de cărți din bibliotecile americane, „pentru a le face disponibile accesului public”. Aplicații din AppStore și Google Play permit lectura cărților publicate doar în mediul online. Despre una din

ele, WattPad, am aflat chiar de la tinerii elevi care o utilizau, cu ocazia campaniilor de sprijinire a lecturii, desfășurate prin asociația culturală Vis-à-vis, pe care o conduc.

Cartea tinde să fie înlocuită de audiovizual, în secolul XXI. Audiobookurile facilitează accesul omului la cultură și transformă individul din cititor în ascultător, permițându-i astfel să desfășoare alte activități în același timp cu audierea unei cărți. Timpul petrecut în traficul aglomerat, în intimitatea mașinii personale, creează premise optime de ascultare a unui text audio. Astfel, impresia de pierdere a resursei celei mai importante se atenuează, în plus o audiție de acest gen diminuează stresul ambuteiajelor și oferă un moment de confort intelectual. „Reflectăm mai mult când ascultăm decât când citim”, afirma Kant, iar aserțiunea se adevărește în secolul XXI. Într-un interviu acordat revistei „Wired”, Laurence Howell, directorul diviziei Audible din Marea Britanie a site-ului Amazon, spune că „pornind de la Homer, originile literaturii occidentale își au baza în povestirea orală. De-a lungul timpului, ne-am spus povești unii altora. A avea o voce transmisă direct în ureche este o experiență incredibil de intimă”.

Pe de altă parte, faptul că oricine poate avea acces la milioane de resurse text, articole, studii, bănci de date și muzee virtuale este, probabil, cel mai important pas înainte al omenirii. Nu cucerirea altor planete, ci educarea acestora pe care trăim ar trebui să fie primul deziderat politic al tuturor guvernelor. Dostoievski credea că „frumusețea va salva lumea”, iar Marguerite Yourcenar că „iubitorul de frumos sfârșește prin a-l vedea peste tot”. Pentru ca aceste cuvinte să devină realitate, să începem prin a citi copiilor noștri în fiecare seară o poveste, dintr-o carte mai ales, dar și de pe un smartphone, un iPad, un computer. Să le facem cadou un cont într-o librărie sau un abonament la o bibliotecă. Atât cultura, cât și tandrețea pot fi deprinse cu ajutorul unui model învățat din copilărie!

A. (4 puncte: 0,80 puncte pentru răspunsul corect la fiecare dintre cerințe)

Citește enunțurile jos mai jos, extrase din textul dat sau referitoare la acesta. Transcrie pe foaia de concurs cifra asociată enunțului și notează opțiunea ta. În cazul în care consideri că enunțul este adevărat, notează A în dreptul cifrei, iar în cazul în care consideri că este fals, notează F.

1. Odată cu era digitală, cărțile electronice au câștigat tot mai mult teren.
2. Cartea nu tinde să fie înlocuită de audiovizual, în secolul al XXI-lea.
3. Este inutil a citi copiilor noștri în fiecare seară o poveste.
4. „Reflectăm mai mult când ascultăm decât când citim”, afirma Kant, iar aserțiunea se adevărește în secolul XXI.
5. Audierea unei cărți oferă un moment de disconfort intelectual.

B. (12 puncte: 4 puncte pentru răspunsul corect la fiecare dintre cerințe)

Formulează, sub formă de enunțuri, răspunsuri la fiecare dintre cerințele de mai jos.

1. Descrie transmutația identificată de Paul Cornea în lectura din era digitală.
2. Menționează un avantaj al utilizării de audiobookuri în acest secol.
3. Specifică o situație personală în care se poate aplica afirmația „Atât cultura, cât și tandrețea pot fi deprinse cu ajutorul unui model învățat din copilărie!”

C. (14 puncte)

Redactează un text, de cel mult 20 de rânduri, despre felul în care utilizezi resursele fizice și virtuale pentru dezvoltarea personală.

SUBIECTUL al III-lea

20 puncte

(Câte 6 puncte pentru cerințele 1-2; 8 puncte pentru cerința 3)

Privește cu atenție afișul atașat, apoi răspunde la următoarele cerințe:

1. Alege două elemente vizuale care pot evidenția stresul în afiș, motivând succint alegerea.
2. Ilustrează legătura dintre imagine și titlul vertical.
3. Precizează, în maximum 20 de rânduri, care este pentru tine semnificația mesajului sau a scopului din citatul „Dacă am petrece tot anul în vacanță, distracția ar fi la fel de obositoare precum munca.” (William Shakespeare)

„Sint vechi, domnule!” (I.L. Caragiale) FONDATOR ANDREI PLEȘU

DILEMA

VECHE 30 DE ANI

SĂPTĂMÎNAL DE TRANZIȚIE ■ Anul XX ■ nr. 1.011 ■ 24-30 august 2023 ■ www.dilemaveche.ro ■ 24 pagini ■ 10 lei

 ANDREI PLEȘU „Note, stări, zile” pagina 3	 VALERIU STOICA „Dona clarificări” pagina 2	 ALIN FUMURESCU „Beța educațională” pagina 4
--	---	--

Stresul

vacanțelor

5 948494 750551

„Dacă am petrece tot anul în vacanță, distracția ar fi la fel de obositoare precum munca.”
WILLIAM SHAKESPEARE

Redacția DILEMA VECHĂ: Șos. Fabrica de Glucă nr. 21, sector 2, C0C031 București ● telefon: 0372.130.006 ● e-mail: dilema@dilemaveche.ro